

EFFEKTIVISERINGSFORSLAG

Forslagets titel: Reducere udgifter til modersmålsundervisning

Kort resumé: Det foreslås at effektivisere på modersmålsundervisningen ved (1) at have flere elever på holdene, (2) at afholde undervisningen på hverdage i stedet for lørdage samt (3) at øge betalingen fra andre kommuner.

Fremstillende forvaltning: Børne- og Ungdomsforvaltningen

Berørte forvaltninger:

☐	Økonomiforvaltningen	☐	Socialforvaltningen
☐	Kultur- og Fritidsforvaltningen	☐	Teknik- og Miljøforvaltningen
☒	Børne- og Ungdomsforvaltningen	☐	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
☐	Sundheds- og Omsorgsforvaltningen		

1.1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2021 p/l	Styrings område	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1: Bedre opfyldning af alle MMU-hold	Service		-1.085	-2.603	-2.603	-2.603	-2.603
2: Omlægge al MMU-undervisning på lørdagshold til hverdagshold	Service		-386	-927	-927	-927	-927
3: Hæve indtægten fra andre kommuner som benytter Københavns Kommunes tilbud	Service		-479	-479	-479	-479	-479
Samlet varig ændring, hvis alle tre effektiviseringer indføres.			-1.950	-4.009	-4.009	-4.009	-4.009

Note til alle tabeller: Alle *besparelser* er angivet med negativt (-) fortegn.

1.2 BAGGRUND OG FORMÅL

Som det fremgår af covernotatet til dette års effektiviseringsforslag, skal BUF i budget 2021 effektivisere for knap 155 mio. kr.

For at imødekomme dette effektiviseringskrav har Børne- og Ungdomsforvaltningen undersøgt mulighederne for at effektivisere på nogle af de særlige københavnske tilbud, der er karakteriseret ved at være ikke lovpligtige tilbud, som ingen eller kun få andre kommuner tilbyder. Oprettelsen af de forskellige tilbud er et udtryk for tidligere politiske prioriteringer. Sammenlignet med øvrige kommuner udgør tilbuddene et særligt serviceniveau på forvaltningens område, og det er en politisk prioritering, om man ønsker at bevare dette serviceniveau og/eller ønsker at hæve brugerbetalingen forbundet med at anvende tilbuddene.

Samlet set har Børne- og Ungdomsforvaltningen udgifter for ca. 150 mio. kr. årligt i forbindelse med driften af de særligt københavnske tilbud. Den ikke-lovpligtige del af modersmålsundervisning udgør et af disse tilbud.

Der peges i dette forslag på tre muligheder for at effektivisere modersmålsundervisningen ved at ændre i det nuværende tilbud i form af en mere effektiv drift og øget brugerbetaling.

Lovgrundlag og nuværende organisering

Ifølge lovgivningen inddeles modersmålsundervisning (MMU) i to kategorier:

- *Lovpligtig MMU* omfatter undervisning i sprog fra EU- og EØS-lande samt grønlandsk og færøsk. Undervisningen reguleres af folkeskoleloven.¹
- *Ikke-lovpligtig MMU* omfatter fx albansk, arabisk, somali, tyrkisk og urdu samt sprog fra øvrige lande, som ikke indgår i EU og EØS. Undervisningen blev gjort ikke-lovpligtig i 2002².

Ifølge bekendtgørelsen om den *lovpligtige MMU* skal kommunalbestyrelsen oprette undervisning, hvis mindst 12 elever tilmeldes i et sprog, og der kan tilknyttes en kvalificeret lærer eller andet undervisende personale. Er elevtallet i kommunen under 12, eller kan der ikke tilknyttes en kvalificeret lærer eller andet undervisende personale, kan kommunalbestyrelsen beslutte ikke at oprette undervisning i det pågældende sprog.

I Københavns Kommune tilbyder man både *lovpligtig* og *ikke-lovpligtig MMU* for børn på 0.-9. klassetrin. Den *ikke-lovpligtige* undervisning tilbydes gratis for børn med bopæl i København fra 0.-5. klasse. I 6.-9. klasse opkræver man betaling. Elever fra specialskoler er dog helt undtaget betaling. Der tilbydes endvidere undervisning i både *lovpligtig* og *ikke-lovpligtig MMU* for børn udenfor kommunen, hvis bopælskommunen betaler for undervisningen.

Al MMU blev i København samlet under Modersmålskolen i 2015 - tidligere kaldet Lørdagsskolen. Skolen forvaltes af en leder og en administrativ medarbejder. Undervisningen finder sted på udvalgte folkeskoler samt i foreningslokaler og foregår på hverdage og lørdage. Lærerne, som forestår modersmålsundervisningen, ansættes under Modersmålskolen, og lederen fører tilsyn og sikrer, at undervisningen lever op til kravene udstukket gennem Fælles Mål beskrevet af Børne- og Undervisningsministeriet.

I tillæg til den sproglige del af modersmålsundervisningen har Modersmålskolen et gennemgående fokus på medborgerskab og demokrati i undervisningen. Én af Modersmålskolens opgaver i den forbindelse er gennem modersmålet at bygge bro mellem elevers og forældres forståelse af demokrati og medborgerskab.

Aktivitet på Modersmålskolen

I 2019/20 er der 2.071 børn tilmeldt Modersmålskolen. Ca. 200 af dem kommer fra andre kommuner. Der er oprettet 50 hold med den lovpligtige MMU og 120 hold med den ikke-lovpligtige MMU. Samlet set er der oprettet 170 hold, hvoraf 125 er hverdagshold og 45 lørdagshold. 24 af hverdagsholdene er specialhold, hvor eleverne kommer fra specialskoler.

Den gennemsnitlige holdstørrelse på Modersmålskolen er på ca. 12 elever. På et alment modersmålshold er holdstørrelsen gennemsnitligt højere end 12 elever, og holdstørrelsen på specialholdene er væsentligt lavere end 12 elever. På de 24 specialhold går der samlet set 90 elever, hvilket er et gennemsnit på 3,8 elever pr. hold. Gennemsnitsstørrelsen på almene hold er ca. 13,5 elever pr. hold.

Inden for store sprog oprettes der flere hold med forskellig aldersspredning. Inden for sprog med få tilmeldte er aldersspredningen stor.

¹ BEK nr. 689 20/06/2014 (Gældende)

² Lov nr. 412 06/06/2002 (Historisk)

1.3 FORSLAGETS INDHOLD

På baggrund af ovenstående foreslås to driftsmæssige effektiviseringer, som vedrører hhv. en optimering af arbejdstidstilrettelæggelsen, og en mulighed for at øge indtægterne uden en serviceforringelse.

Det nuværende tilbud kan ændres med tre forskellige effektiviseringsgreb:

- Bedre opfyldning af alle MMU-hold
- Omlægning af MMU-undervisning på lørdagshold til hverdagshold
- Hæve taksterne for andre kommuner som benytter Københavns Kommunes tilbud

De forskellige greb beskrives i hver sit afsnit herunder. Man kan vælge at indføre et enkelt greb, koble nogle af dem – eller koble alle tre.

Bedre opfyldning af alle MMU-hold

Den nuværende praksis på Modersmålskolen er, at der ikke oprettes almindelige nye hold på Modersmålskolen, med mindre der er minimum 12 elever tilmeldt. Der er dog ikke fastsat en mindstegrænse på 12 elever på et eksisterende hold. Eksempelvis kan et hold godt køre videre med 10 elever, hvis der er en formodning om, at der vil blive tilmeldt flere elever efter sommerferien. Der er også tilfælde, hvor det pædagogisk vurderes, at holdstørrelser på mere end 20 elever godt kan lade sig gøre, fx hvis der er en lav aldersspredning.

Det foreslås at indføre en målsætning på gennemsnitligt 15 elever pr. hold på alle hold kombineret med en minimumsgrænse på 12 elever på almene hold. Dermed friholdes specialhold for en mindstegrænse. En sådan målsætning kan indgå som et nyt redskab i oprettelsen af hold, der kan gøre det nemmere at vurdere, hvorvidt et hold skal oprettes eller ej. Det er op til Modersmålskolen, hvordan børnene fordeles på holdene. Dette gælder også børn fra specialskoler, som skal gå på specialhold.

Forslaget kan indenfor nogle sprog medføre en større aldersspredning end tidligere, idet man fx kan forestille sig, at fire hold på 12 elever indenfor et sprog fremover vil blive samlet på tre hold. Samtidig kan man forvente et elevfrafald – især blandt mindre børn, idet samlingen af hold kan betyde større geografisk afstand fra elevernes skole til det aktuelle MMU-hold. Besparelsen vil medføre, at nogle lærere går ned i tid eller opsiges.

Omlægge al MMU på lørdagshold til hverdagshold

I øjeblikket er 45 af de 170 hold lørdagshold. På lørdagshold udbetales et lørdagstillæg til undervisere, hvilket er centralt forhandlet. Tillægget svarer til 75% af lønnen. Det foreslås at effektivisere driften ved at omlægge de nuværende lørdagshold til hverdagshold og derved spare lørdagstillægget.

Afvikling af lørdagsundervisning kan evt. medføre et elevfrafald – især blandt mindre børn og børn fra andre kommuner, idet skoledagen forlænges, og børnene derfor fravælger muligheden. Forslaget kan altså medføre et fald i indtægter fra elever, der kommer fra andre kommuner. Besparelsen kan endvidere medføre, at lærergruppen må justeres.

Hæve indtægten fra andre kommuner som benytter Københavns kommunes tilbud

Der tilbydes MMU for børn i 0.-9. klasse udenfor Københavns Kommune mod betalingstilsagn fra den bosiddende kommune. Prisen for skoleåret 2019-20 er i denne sammenhæng 4.667 kr. pr. barn pr. skoleår. Der går ca. 200 børn til MMU i Københavns Kommune fra andre kommuner.

Det foreslås at øge Københavns Kommunes indtægter ved at hæve prisen for andre kommuner, så prisen matcher, hvad det koster at gennemføre undervisningen.

Indtægtsforøgelsen ved indførelsen af en højere pris for andre kommuner kan blive påvirket ved indførelsen af de andre to nævnte forslag. De to førstnævnte forslag kan med andre ord medføre et elevfrafald af nuværende betalende elever.

1.4 ØKONOMI

Bedre opfyldning af alle MMU-hold

Beregningen af effektiviseringen tager afsæt i, at undervisningsholdene samles, så der gennemsnitligt er 15 elever pr. hold. Det er antaget, at man kan fastholde det nuværende antal elever, og man fastholder fordelingen mellem hverdags- og lørdagshold (ca. 74 % hverdagshold og 26 % lørdagshold). De to scenarier vedrørende hhv. bedre opfyldning af hold og omlægning fra lørdagshold til hverdagshold er således beregnet uafhængigt af hinanden.

Der er lige nu oprettet 125 hverdagshold, som koster 72 t. kr. pr. hold og 45 lørdagshold, som koster 101 t. kr. pr. hold i 2020-priser. Med det nuværende antal elever vil et gennemsnit på 15 elever pr. hold medføre oprettelse af 138 hold, hvilket betyder 32 sparede hold sammenlignet med i dag. Med den nuværende fordeling mellem hverdags- og lørdagshold vil reduktionen omfatte 24 hverdagshold og 8 lørdagshold og en årlig besparelse på 2,6 mio. kr. (2021 p/l).

Besparselsen kan træde i kraft 1. august 2021, hvorfor forslaget vil have begrænset effekt i 2021, mens der vil være fuld effekt fra og med 2022.

Omlægge al MMU-undervisning om lørdagen til hverdage

Omlægning fra lørdagshold til hverdagshold medfører, at udgifter forbundet med lørdagstillæg vil frafalde. I skoleåret 19/20 er der 45 lørdagshold tilmeldt og de har i efteråret medført en gennemsnitlig månedlig udbetaling af lørdagstillæg på ca. 79 t. kr. På et skoleår (11 måneder) medfører det en udbetaling på 927 t. kr. (2021 p/l).

Ophævelsen af lørdagshold kan træde i kraft fra 1. august 2021, hvorfor forslaget vil have begrænset effekt i 2021, mens der vil være fuld effekt fra og med 2022.

Hæve indtægten fra andre kommuner, som benytter Københavns Kommunes tilbud

Man kan opnå en øget indtægt ved at indføre en takststigning for elever fra andre kommuner til 7.180 kr. pr. elev (2021 p/l). Med en takststigning til 7.180 kr. pr. elev fra andre kommuner vil man kunne opnå en indtægtsforøgelse på 2.396 kr. pr. elev.

I øjeblikket er der ca. 200 børn fra andre kommuner indskrevet på Modernålsskolen. Hvis man antager, at antallet af børn fra andre kommuner ikke falder, vil det give en samlet indtægtsforøgelse på 479 t. kr. årligt.

Indtægten fra andre kommuner kan hæves fra 1. januar 2021.

Tabel 1. Varige ændringer, service

	1.000 kr. 2021 p/l					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1: Bedre opfyldning af alle MMU-hold		-1.085	-2.603	-2.603	-2.603	-2.603
2: Omlægge al MMU-undervisning på lørdagshold til hverdagshold		-250	-600	-600	-600	-600
3: Hæve indtægten fra andre kommuner som benytter Københavns Kommunes tilbud		-479	-479	-479	-479	-479

Varige ændringer totalt, service		-1.814	-3.683	-3.683	-3.683	-3.683
----------------------------------	--	--------	--------	--------	--------	--------

1.5 EFFEKTIVISERING PÅ ADMINISTRATION

Forslaget medfører ingen effektiviseringer på administration.

1.6 FORDELING PÅ UDVALG

Forslaget vedrører alene Børne- og Ungdomsudvalget.

1.7 IMPLEMENTERING AF FORSLAGET

”Bedre opfyldning af alle MMU-hold” og ”Omlægning af al MMU-undervisning på lørdagshold til hverdagshold” kan tidligst træde i kraft 1. august 2021 for at undgå, at man omlægger hold midt i et skoleår. Ved omlægning til hverdage skal der findes plads til MMU-holdene på flere skoler. En del hold vil kunne være på Tove Ditlevsen Skole. På Tove Ditlevsen Skole vil det endvidere være muligt at have sene eftermiddagshold, som ikke kræver yderligere teknisk personale, idet der allerede foregår aftenundervisning onsdag og fredag, men hold som samler elever fra fx Amager vil skulle finde plads på en lokal skole. Man skal i den sammenhæng være opmærksom på, at der skal være teknisk personale til stede, som kan låse skolen af efter holdenes afslutning. De nuværende midler, som bruges til teknisk personale til lørdagsholdene, kan indgå i løsningen.

Indtægten gennem øgede takster for andre kommuner kan implementeres fra 1. januar 2021.

1.8 INDDRAGELSE AF SAMARBEJDSPARTNERE

Forvaltningen har været i dialog med Modersmålskolen igennem udarbejdelsen af effektiviseringsforslaget, og Modersmålskolen bemærker bl.a. følgende:

Lærerne med større hold og større aldersspredning vil få en større opgave med at tilbyde differentieret undervisning tilpasset det enkelte barns alder. En afskaffelse af lørdagsundervisningen medfører, at undervisningen skal spredes på flere lokationer, hvilket giver mindre mulighed for den kollegiale sparring og vidensdeling, som sker, når man fysisk er sammen til pauser og forberedelse. I øjeblikket er 27 ud af de 45 lørdagshold placeret på Tove Ditlevsens Skole. Under de fælles pauser om lørdagen har eleverne endvidere bedre mulighed for at opbygge et fællesskab mellem forskellige etniciteter og kulturer, hvilket positivt kan påvirke deres selvfølelse omkring det at være tosproget. Denne mulighed forringes ved en omlægning af lørdagsundervisningen til hverdage.

1.9 FORSLAGETS EFFEKT

Forslagene om bedre opfyldning af hold og afskaffelse af lørdagsundervisning kan som beskrevet medføre et elevfrafald – især blandt mindre børn og/eller børn fra andre kommuner, idet samlingen af hold fx kan betyde større geografisk afstand fra elevernes skole til det aktuelle MMU-hold. Besparelsen vil samtidig medføre, at nogle lærere går ned i tid eller opsiges. Sammenlægningen af hold kan påvirke muligheden for at fordele eleverne optimalt i forhold til aldersspredning.

1.10 OPFØLGNING

	Hvordan måles succeskriteriet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Den gennemsnitlige holdstørrelse hæves til 15 elever pr. hold.	Gennem tilbagemelding fra ledelsen på Modersmålsskolen.	Administrativt Ressourcecenter.	I efteråret 2021
Lørdagshold omlægges til hverdagshold.	Gennem tilbagemelding fra ledelsen på Modersmålsskolen.	Administrativt Ressourcecenter.	I efteråret 2021
Indtægten hæves fra andre kommuner fra de nuværende 4667 kr. til 7000 kr. pr. barn.	Gennem budgetudmelding 2021 - herunder takstkataloget.	Administrativt Ressourcecenter.	Ved budgetudmelding 2021

1.11 RISIKOVURDERING

Lærergruppen på Modersmålsskolen kan være svær at genansætte i en evt. forflyttelsesrunde, da der er tale om særligt sammensatte to-sprogede lærerstillinger. Der er endvidere en risiko for, at det ikke er muligt at omlægge alle lørdagsholdene til tidsrum før kl. 17.00 på hverdage af hensyn til f.eks. elevernes transport og/eller undervisningens geografiske placering. Efter kl. 17.00 skal underviserne modtage aftentillæg.

Indtægtsforøgelsen ved indførelsen af en højere pris for andre kommuner kan blive påvirket ved indførelsen af de andre to nævnte forslag. De to førstnævnte forslag kan med andre ord medføre et elevfrafald af nuværende betalende elever, idet børn fra andre kommuner ikke vil tilmelde sig pga. en evt. længere skoledag og/eller nye transportbehov.

1.12 HVEM ER HØRT?

	Ja/Nej/Ikke relevant	Hvis ja, skriv kort konklusionen. Skal være afsluttet inden udvalgsgodkendelse.
HR-kredsen	Ikke relevant	Alle effektiviseringsforslag, som indeholder effektiviseringer på arbejdsgiverområdet, skal have været i høring i HR-kredsen inden Center for Økonomi kan lave en endelig godkendelse af effektiviseringsforslaget. Dette gælder <u>både</u> de tværgående forslag og de forvaltningsspecifikke.
IT-kredsen	Ikke relevant	Digitaliseringsprojekter skal i høring i IT-kredsen.